

پنج شنبه 14 مهر 9 ذي القعدة 6 اکتبر

آغاز تالیف کتاب التهذیب توسط علامه سید هاشم بحرانی ...

آغاز تالیف کتاب التهذیب توسط علامه سید هاشم بحرانی

علامه بحرانی از خانواده علم، شرافت، بزرگی و از فرزندان زهراى اطهر(س) است. نامش سید هاشم، فرزند سید سلیمان بن اسماعیل حسینی بحرانی و معروف به علامه است. سید بحرانی از نوادگان سید مرتضی علم الهدی است که نسب سید مرتضی با پنج واسطه به امام کاظم(علیه السلام) می رسد.

او جزء اول ترتیب التهذیب را در روز نهم ذوالقعدة 1074 را به رشته تحریر در آورد.

همچنین کتاب مهم تفسیری خود به نام الهادی و ضیاء النادی را در سال 1077 نگاشته و در این زمان نویسنده ای متبحر و معروف بوده است. از این همه می توان ولادت ایشان را بین سال های 1030 تا 1040 دانست؛ چنان که تاریخ تولد معاصران ایشان، مانند علامه مجلسی 1037 هـ. ق. و شیخ حر عاملی 1033 هـ. ق. نیز بین سال های 1030 تا 1040 واقع شده است.

خاندان:

خاندان سید هاشم خاندانی روحانی و اهل علم و سیادت بودند و در قریه «کتکتان« از توابع شهر «توبلی« که پایتخت و قطب علمی آن زمان بحرین بود می زیسته اند از بزرگان علمی خاندان وی می توان این چنین نام برد:

1. سید محمد بن سید عبدالجواد: وی عالمی فاضل، دارای صفات پسندیده و مصحح کتاب حبل المتین است. برای بیان عظمت مقام ایشان به کلامی از علامه اشاره می کنیم:

«سید با سعادت، رشید، بلند آوازه و با عظمت، مقدس، شریف، صاحب خصلت های پسندیده و مزیت های بزرگ، سید محمد فرزند سید عبدالجواد...«

2. سید ابوالحسن علی بن سید محمد: از عموزادگان علامه بحرانی است. عالمی فرزانه و قاضی بحرین بوده است. علامه کتاب مهم تفسیری خود به نام الهادی و مصباح النادی را به درخواست شاه اسماعیل صفوی، در تاریخ 1077 به نام ایشان تألیف نموده و با بیانی بسیار شیوا وی را چنین مدح و تمجید کرده است:

«شخصیت معتمد، پناهگاه مطمئن، سید خوش سیمای با وفای با سخاوت، طاهر النفس، پاک سرشت، باذکاوت، روشنگر عالی منصب، علوی نسب، ابوالحسن علی فرزند محمد.«

اساتید:

حیات علمی محدث بحرانی نشان می دهد که از فیض وجود بسیاری از دانشمندان بهره جسته و از خرمن اندوخته های ناموران علم خوشه چینی کرده است و برای دستیابی به علوم مختلف و نیل به مراتب عالی علمی و کسب اجازه از عالمان و محدثان، زحمات زیادی کشیده و به سفرهای طولانی رفته است.

اسامی بسیاری از استادان سید هاشم بر ما پوشیده است و ما بعضی از آن بزرگان را که به اسامی آنها دست یافته ایم معرفی می کنیم:

1. شیخ فخرالدین طریحی نجفی (متوفای 1087 ق.): این محدث لغت شناس و عابد زاهد، از عالمان والا منزلت شیعه و مؤلف کتاب معروف مجمع البحرین و مطلع النیرین، یکی از استادان سید است. او زاهدترین و عابدترین اهل زمانش بوده و از خاندان طریحی (از خانواده های بزرگ و قدیمی نجف اشرف) است. وی علاوه بر کتاب مجمع البحرین، دارنده کتاب های دیگری است که بعضی از آنها عبارتند از: شرح مختصر النافع، تمییزالمتشابه من اسماء الرجال، جامع المقال فیما یتعلق باحوال الحدیث و الرجال.

او از کسانی است که به فرزند فاضلش صفی الدین و همچنین علامه بحرانی و علامه مجلسی اجازه روایت داده است و خود نیز از محمد بن حسام و او از شیخ بهائی نقل روایت می کند.
علامه بحرانی می گوید:

&#171# من این شیخ فاضل (طریحی) را در سال 1063 در خانه اش در مشهد مولا و امامان علی بن ابی طالب (ع) ملاقات نمودم. او از زهاد و پرهیزکاران زمان بود.«

در جای دیگر فرموده است: &#171# با او ملاقات و گفتگو کردم و او اجازه نقل روایت به من داد.« وفات این دانشمند در رماحیه (از قریه های حیره) واقع شد. جسد شریفش را به نجف اشرف منتقل و در همان جا دفن کردند.

2. سید عبدالعظیم استرآبادی: سید عبدالعظیم بن عباس استرآبادی، استاد علامه بحرانی و شیخ او در اجازه روایت، از مردان پارسا مؤلف رساله وجوب عینی نماز جمعه است. سید هاشم بحرانی در باره اش می گوید: &#171# عده ای از اصحاب به من اجازه دادند که از جمله آنهاست سید فاضل متقی وارسته، سید عبدالعظیم بن سید عباس که در مشهد شریف رضوی به من اجازه داد، و او از شیخ محقق، مفید خاص و عام، شیخ شهید ما محمد عاملی، مشهور به بهاءالدین نقل حدیث می کرد.«

تالیفات:

از تالیفات سید آنچه از سوی علما ثبت گردیده، حدود 75 عنوان است که بسیاری از آنها خود بیش از چند مجلد است. البته تعدادی از آثار نیز در زمان خود ایشان از بین رفته است، چنان که مؤلف ریاض العلماء می نویسد:

&#171# از بعضی از فرزندان سید که بیشتر مورد وثوق و اعتماد من بود شنیدم که ایشان می گفت: بعضی از کتاب های پدرم را کسی که درخواست تالیف آن را نموده بود از ایشان گرفت و در بحرین هم معروف و مشهور نگردید و از بین رفت.«

همچنین می نویسد: &#171# اکثر کتاب های سید هاشم را در اصفهان در منزل فرزندش سید محسن دیده ام.«

ولی متأسفانه از آثار علامه بزرگوار محدث بحرانی امروزه جز اندکی از آن همه به دست ما نرسیده است.

1. البرهان فی تفسیر القرآن

2. اللوامع النورانیة فی اسماء علی و اهل بیته القرآنیة

3. المحجة فیما نزل فی القائم الحجة

4. نور الأنوار

5. الهادی و مصباح النادی

6. الهدایة القرآنیة الی الولاية الامامیه

7. حلیة الابرار فی احوال محمد و آله الأطهار

8. مصباح الانوار و انوار الأبصار فی بیان معجزات نبی المختار

9. وفاة النبي(صلى الله عليه وآله)
10. حقيقة الايمان الموثوت على الجوارح و احاديث التوحيد و النبوة و الامامه
11. اثبات الوصيّه
12. احتجاج المخالفين على امامة على بن ابى طالب اميرالمؤمنين(عليه السلام)
13. الانصاف فى النص على الأئمة الاثنى عشر من آل محمد(صلى الله عليه وآله)، باب النصوص
14. ايضاح المسترشدين فى بيان تراجم الراجعين الى ولاية على بن ابى طالب اميرالمؤمنين(عليه السلام)
15. بهجة النظر فى اثبات الوصاية و الإمامة للأئمة الاثنى عشر
16. البهجة المرضية فى اثبات الخلافة و الوصيه
17. تبصرة الولى فيمن رأى القائم المهدي(ع) فى زمن ابيه و فى ايام الغيبة الصغرى و الكبرى
18. تبصرة الولى فى النص الجلى على اميرالمؤمنين على بن ابى طالب(ع) الخليفة و الامام و الوصى و ولده الأحد عشر اوصياء النبي
19. التحفة البهية فى اثبات الوصية لعلی(ع)
20. حقيقة الايمان الموثوت على الجوارح
21. سلاسل الحديد و تقييد اهل التقليد
22. عمدة النظر فى بيان عصمة الأئمة الاثنى عشر ببراھين العقل و الكتاب و الأثر
23. غاية المرام، و حجة الخصام فى تعيين الإمام من طريق الخاص و العام
24. فصل معتبر فيمن رأى الامام الثانى عشر القائم المنتظر على البشر(ع)
25. كشف المهم فى طريق خبر غدیر خم
26. المحجة فيما نزل فى القائم الحجّه
27. مدينة معاجز الأئمة الاثنى عشر و دلائل الحجج على البشر
28. الهداية القرآنيه الى الولاية الإماميه
29. ينابيع المعاجز و اصول الدلائل
30. تفضيل الأئمة – صلوات الله عليهم – على الأنبياء عدا نبينا محمد(صلى الله عليه وآله)
31. تفضيل على(عليه السلام) على الأنبياء اولى العزم من الرسل
32. تلخيص رسالتين
33. حلية النظر فى فضل الأئمة الاثنى عشر(ع)

34. الدرالنضید فی فضائل الحسین الشہید

35. فضائل علی(علیه السلام) و الأئمة من ولده

36. فضل الشیعه، (مناقب الشیعه)

37. اللباب المستخرج من کتاب الشہاب

38. اللوامع النورانیة فی اسماء علی و اهل بیته القرآنیة

39. نهاية الأکمال فیما یتم به تقبل الأعمال

40. الیتیمة والدرة الثمینة

و کتاب های دیگری در فقه و حدیث و رجال و معاد و تاریخ و مقتل و ... دارد که از ذکر آن به خاطر تطویل خودداری می کنیم. جهت دیدن دیگر آثار سید هاشم بحرانی به بخش کتابخانه همین سایت مراجعه نمائید.

وفات:

بدن نحیفش پس از سال ها زحمت و کوشش شبانه روزی دیگر توان حرکت نداشت، چشمان تیز بینش قدرت خود را از دست داده، انگشتان با وفایش که عمری سلاح قلم را گرفته و در راه اعتلای اسلام و دفاع از کیان ولایت رقم زده بود، دیگر توان نگارش نداشت، اما روح و افکار بلندش او را آرام نمی گذارد. او روزهای واپسین حیات را می گذراند که به درخواست تنی چند از عالمان بحرین و شاگردانش که در آن اواخر همچون پروانه گرد شمع وجودش می چرخیدند و از خورشید وجودش آخرین توشه ها را بر می گرفتند، پاسخ مساعد داد و تألیف کتابی در فضایل امیرمؤمنان(علیه السلام) را آغاز کرد.

وی کتاب تفضیل علی(علیه السلام) علی الأنبیاء اولی العزم را همان گونه که در بستر مریضی آرمیده بود و به علت ضعف، قدرت حرکت و نوشتن نداشت، با حافظه قوی فزونی اندوخته ها و تسلط بر اخبار و احادیث، مطالب را املا می کرد و شاگردان می نوشتند.

چهارده روز بدین صورت گذشت و او املا می فرمود و طلاب و شاگردان می نوشتند، تا این که کتاب به پایان رسید و یکی دو روز بعد از اتمام کتاب یعنی در سال 1107 هجری قمری دیده از جهان فرو بست.

سید بلند آوازه بحرین بدین گونه تا آخرین لحظات عمر از مجاهدت و نشر معارف دین دست برنداشت، و در واپسین لحظات عمر درسی بزرگ به همه سالکان وادی علم و معرفت آموخت و زندگی را با مهر علی(علیه السلام) و در راه احقاق حقیقت علوی به پایان برد.

تولد « ناصر خسرو قبادیانی«؛ شاعر متفکرو ادیب در سال 394 هجری قمری

« ناصر خسرو قبادیانی«؛ شاعر متفکرو ادیب پرآوازه ایرانی در سال 394 هجری قمری در قبادیان بلخ متولد شد. او دانش اندوزی خود را با حفظ کلام خدا قرآن مجید آغاز کرد؛ پس از آن به بررسی اصول و عقاید مذاهب گوناگون پرداخت. ناصر خسرو تا 43 سالگی به دبیری و رسیدگی به اموردیوانی دربارهای محمود و مسعود غزنوی اشتغال داشت اما پس از آن به سیروسپاحت پرداخت و حاصل 7 سال سفر خود را در سفرنامه اش گردآورد. در این اثر این شاعر مسلمان به دیدارش از بلاد روم، مصر، حجاز و بین التهرین اشاره کرده و یادآور شده است که در این سفر هفت ساله چهار بار خانه خدا را زیارت کرده است. ناصر خسرو در سفر طولانی خود از مراکز عمده تمدن اسلامی و عمارات و بناهای تاریخی و مذهبی بسیار دیدن کرد؛ و با اقوام گوناگون و طرز معیشت آنان آشنا شد. دیوان اشعار دیگر اثر ناصر خسرو ست. او قصیده سرای ماهری بود و دیوان اشعارش حاوی قصاید بلند، استوار و منسجم اوست.

شعر ناصر خسرو سرشار از حکمت، وعظ و اندیشه های مذهبی است. «خوان إخوان و زادالمسافرین« از دیگر آثار او بشمار می روند. سرانجام دانای یمگان در همین مکان که از توابع بدخشان نیشابور است بدرود حیات گفت.

